

|

61988J0140

DOMSTOLENS DOM AF 21. FEBRUAR 1991. - G.C. NOIJ MOD STAATSSECRETARIS VAN FINANCIEN. - ANMODNING OM PRAEJUDICIEL AFGOERELSE: HOGE RAAD - NEDERLANDENE. - SOCIAL SIKRING - BESTEMMELSE AF, HVILKEN LOVGIVNING DER SKAL ANVENDES. - SAG C-140/88.

Samling af Afgørelser 1991 side I-00387

Sammendrag

Dommens præmisser

Afgørelse om sagsomkostninger

Afgørelse

Nøgleord

++++

Social sikring af vandrende arbejdstagere - lovvalgsregler - pensions- og rentemodtagere - undergivet bopælsstatens lovgivning, selv om der udbetales pension af en anden medlemsstat - tilladt - bopælsstatens tilbageholdelse af bidrag til dækning af ydelser, naar udgifterne herved skal bæres af den stat, der udreder pensionen - ikke tilladt - tidligere beskæftigelse i bopælsstaten - uden betydning

(Forordning nr. 1408/71)

Sammendrag

De fællesskabsretlige regler og navnlig bestemmelserne i afsnit II og III i forordning nr. 1408/71 er ikke til hinder for, at en person, der efter at have været beskæftiget som arbejdstager paa en medlemsstats område i kraft heraf oppebaerer en alderdomspension, og som tager bopael i en anden medlemsstat, hvor vedkommende ikke udoever nogen form for virksomhed, undergives lovgivningen i sidstnaevnte stat. De anfoerte regler er imidlertid til hinder for, at der af vedkommende - fordi han har sin bopael dér - i denne stat opkraeves bidrag til en lovpligtig forsikring til dækning af ydelser, som det paahviler en institution i en anden medlemsstat at udrede.

Dette gaelder ogsaa, selv om vedkommende foer den periode, som bidragene vedroerer, har udoevet erhvervsmaessig virksomhed, uanset omfanget heraf, enten som arbejdstager eller som selvstaendig i den medlemsstat, paa hvis omraade han har bopael.

Dommens præmisser

1 Ved dom af 11. maj 1988, indgaaet til Domstolens Justitskontor den 20. maj 1988, har Nederlandenes Hoge Raad i medfoer af EOEf-Traktatens artikel 177 forelagt to praejudicielle spoergsmaal vedroerende fortolkningen af Raadets forordning (EOEF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger paa arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Faelllesskabet, som affattet ved Raadets forordning (EOEF) nr. 1517/79 af 16. juli 1979 (EFT L 185, s. 1).

2 Spoergsmaalene er blevet rejst under en sag mellem Noij og Staatssecretaris van Financiën vedroerende bidrag, som Noij var blevet paalagt at betale til Nederlandenes almindelige sociale forsikringsordning for 1979.

3 Det fremgaar af forelaeggelsesdommen, at Noij, der er nederlandsk statsborger, har taget bopael i Nederlandene efter i 25 aar at have arbejdet som minearbejder i Belgien. Selv om han som foelge heraf i henhold til belgisk lovgivning er berettiget til en alderdomspension, hvortil der er knyttet ret til belgiske boernetilskud og ydelser ved sygdom, blev Noij paalagt at betale bidrag til Nederlandenes almindelige sociale forsikringsordning, fordi han har bopael i Nederlandene.

4 De fordele, der er knyttet til de to ordninger, er i det vaesentlige ens, idet der dog efter den nederlandske ordning kan udbetales visse ydelser med henblik paa at forbedre leve- og arbejdsvilkaar. Der findes tilsvarende ydelser efter den belgiske ordning, men disse er betinget af bopael paa denne medlemsstats omraade.

5 Ifoelge forelaeggelsesdommen er Noij blevet paalagt bidrag bl.a. i henhold til Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (nederlandsk lov om almindelig forsikring for saerlige udgifter i anledning af sygdom), selv om de ydelser, han kan opnaa ved sygdom, betales af den belgiske institution, indtil han fylder 65 aar.

6 Noij anlagde sag til proevelse af den omhandlede beslutning ved Gerechtshof i Hertogenbosch, idet han anfoerte, at opkraevningen af de ovennaevnte bidrag, der beregnes paa grundlag af hans alderdomspension og udgoer 23% af denne, er uforenelig med EOEf-Traktatens bestemmelser om arbejdskraftens frie bevaegelighed og bestemmelserne i forordning nr. 1408/71. Gerechtshof frifandt Staatssecretaris van Financiën med den begrundelse, at sagsoegeren ikke kunne anses for arbejdstager i henhold til forordningens artikel 1, og Noij indgav herefter en kassationsanke til Nederlandenes Hoge Raad. Hoge Raad fandt, at der var tvivl om fortolkningen af flere faelllesskabsbestemmelser og besluttede at udsaette sagen, indtil Domstolen har besvaret foelgende praejudicielle spoergsmaal:

"1) Skal de fællesskabsretlige regler vedrørende social sikring, som skal medvirke til at fremme arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet, navnlig bestemmelserne om, hvilken national lovgivning der skal anvendes, jf. afsnit II i Raadets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971, fortolkes saaledes, at de er til hinder for, at der af en person, der har bopæl på en medlemsstats område (herefter benævnt 'bopælsstaten'), og som efter at have været beskæftiget som arbejdstager på en anden medlemsstats område i henhold til den sociale lovgivning i sidstnævnte medlemsstat for en sådan beskæftigelse oppebærer en alderspension, opkræves bidrag til en lovpligtig forsikring i bopælsstaten i henhold til dennes sociale lovgivning, bl.a. på grundlag af den oppebaarne alderspension,

a) hvis vedkommende efter at have afsluttet sin beskæftigelse på den anden medlemsstats område ikke længere udoever nogen form for virksomhed?

b) hvis vedkommende efter at have afsluttet denne beskæftigelse har udoevet virksomhed - enten som arbejdstager eller som selvstændig - på bopælsstatens område i en vis periode?

2) Har det nogen betydning for besvarelsen af spørgsmål 1, hvis den under b) nævnte i bopælsstaten udoevende virksomhed kun er af underordnet betydning?"

7 Vedrørende den nederlandske lovgivning og de relevante bestemmelser i fællesskabsretten samt de skriftlige indlæg, der er indgivet til Domstolen, henvises i øvrigt til retsmoder rapporten. Disse forhold omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Første del af første spørgsmål

8 Den forelæggende ret ønsker med første del af det første spørgsmål i det væsentlige oplyst, om de fællesskabsretlige regler - og navnlig reglerne i afsnit II og III i forordning nr. 1408/71 - er til hinder for, at en person, der efter at have været beskæftiget som arbejdstager på en medlemsstats område i kraft heraf oppebærer en alderspension, og som tager bopæl i en anden medlemsstat, hvor vedkommende ikke udoever nogen form for virksomhed, undergives lovgivningen i sidstnævnte stat og herved pålægges bidrag til en lovpligtig forsikring, der beregnes på grundlag af vedkommendes indkomst, herunder nævnte pension.

9 Det bemærkes for det første, at ingen af bestemmelserne i afsnit II i forordning nr. 1408/71 finder anvendelse i det foreliggende tilfælde. Noj er saaledes hverken omfattet af artikel 13, stk. 2, litra b), c), d) eller e), eller artikel 14-17. Med hensyn til artikel 13, stk. 2, litra a), hvorefter "en arbejdstager, der er beskæftiget på en medlemsstats område, [er] omfattet af denne stats lovgivning, selv om han er bosat på en anden medlemsstats område, eller den virksomhed eller arbejdsgiver, der beskæftiger ham, har sit hjemsted eller bopæl på en anden medlemsstats område", bemærkes, at denne bestemmelse kun vedrører personer med lønnet beskæftigelse.

10 Sidstnævnte bestemmelser har saaledes til formål at løse de lovvalgs konflikter, der kan opstå, naar en person ikke har bopæl og beskæftigelse i samme medlemsstat. Saadanne konflikter kan imidlertid ikke opstå, for saa vidt angaar arbejdstagere, der er ophørt med enhver erhvervsmaessig aktivitet.

11 Hvad dernæst angaar afsnit III i forordning nr. 1408/71, der indeholder saerlige bestemmelser om de forskellige ydelser, bemærkes, at artikel 33 - som affattet ved Raadets forordning (EOEF) nr. 2864/72 af 19. december 1972 (EFT 1972 (31. december), s. 12), der finder anvendelse på det foreliggende tilfælde - allerede var til hinder for, at den institution i en medlemsstat, som det paahviler at udbetale en pension eller en rente, tilbageholder bidrag til dækning af ydelser ved sygdom og moderskab, naar en institution i en anden medlemsstat skal baere udgifterne ved disse

ydelse (jf. dom af 28.3.1985, sag 275/83, Kommissionen mod Belgien, Sml. s. 1097, præmis 3).

12 Bestemmelsen er ændret ved Raadets forordning (EOEF) nr. 2332/89 af 18. juli 1989 (EFT L 224, s. 1), hvorved der er tilføjet et stk. 2. Det bestemmes heri, at hvis bopælsmedlemsstaten har en almindelig forsikringsordning, og der ikke i henhold til dennes lovgivning udbetales pension eller rente, kan denne stat ikke - fordi en person, der har ret til en pension eller rente, har sin bopæl dér - opkræve bidrag til dækning af ydelser, naar udgifterne hertil bæres af en institution i en anden medlemsstat.

13 Disse bestemmelser er i overensstemmelse med formålet med forordning nr. 1408/71, der er at fremme den frie bevægelighed for vandrende arbejdstagere mest muligt. Flere andre bestemmelser gaar saaledes ud paa at ophæve hindringer for denne fundamentale ret, som f.eks. opkrævningen af de anfaegtede bidrag, og navnlig hindringer, der foelger af flytning fra en medlemsstat til en anden og samtidig anvendelse af flere nationale lovgivninger. Det er imidlertid i strid med dette formaal, at en arbejdstager - uden at det er begrundet i almene hensyn - fratages en del af en pension, som han modtager i henhold til en anden medlemsstats lovgivning, alene fordi han har taget bopæl i en anden medlemsstat.

14 Det foelger af det anfoerte, at bestemmelserne i artikel 33 om ydelser ved sygdom og moderskab er udtryk for et mere almindeligt princip, hvorefter der ikke af en person, der har ret til en pension eller en rente, og som har bopæl paa en medlemsstats omraade, af denne grund kan opkræves bidrag til en lovpligtig forsikring til dækning af ydelser, som det paahviler en institution i en anden medlemsstat at udrede.

15 Foerste del af det foerste spoergsmaal maa derfor besvares saaledes, at de faelleskabsretlige regler og navnlig bestemmelserne i afsnit II og III i Raadets forordning (EOEF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger paa arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Faelleskabet, ikke er til hinder for, at en person, der efter at have vaeret beskaeftiget som arbejdstager paa en medlemsstats omraade i kraft heraf oppebaerer en alderdomspension, og som tager bopæl i en anden medlemsstat, hvor vedkommende ikke udoever nogen form for virksomhed, undergives lovgivningen i sidstnaevnte stat. De anfoerte regler er imidlertid til hinder for, at der af vedkommende - fordi han har sin bopæl dér - opkræves bidrag til en lovpligtig forsikring til dækning af ydelser, som det paahviler en institution i en anden medlemsstat at udrede.

Anden del af det foerste spoergsmaal og det andet spoergsmaal

16 Det fremgaar af forelaeggelsesdommen, at den forelaeggende ret med disse spoergsmaal i det vaesentlige oensker oplyst, om besvarelsen er den samme, saafremt vedkommende - i den i foerste spoergsmaal omhandlede situation - foer den periode, som bidragene vedroerer, har udoeuet erhvervsmaessig virksomhed, ogsaa selv om denne kun har vaeret af underordnet betydning, enten som arbejdstager eller som selvstaendig i den medlemsstat, paa hvis omraade han har bopæl.

17 Hertil bemaerkes, at det forhold, at vedkommende har vaeret beskaeftiget under saadanne omstaendigheder, ikke ændrer besvarelsen af foerste spoergsmaal. Bestemmelserne i afsnit II i forordning nr. 1408/71 finder af de anfoerte grunde ikke anvendelse, og der er ingen begrundelse for i saa fald at fravige princippet om, at der ikke af en person, der har ret til en pension eller en rente, og som har bopæl paa en medlemsstats omraade, af denne grund kan opkræves bidrag til en lovpligtig forsikring til dækning af ydelser, som det paahviler en institution i en anden medlemsstat at udrede.

18 Anden del af det foerste spoergsmaal og det andet spoergsmaal maa derfor besvares saaledes, at det anfoerte ogsaa gaelder, selv om vedkommende - i den i foerste spoergsmaal omhandlede situation - foer den periode, som bidragene vedroerer, har udoeuet erhvervsmaessig

virksomhed, uanset om denne kun har været af underordnet betydning, enten som arbejdstager eller som selvstændig i den medlemsstat, på hvis område han har bopæl.

Afgørelse om sagsomkostninger

Sagens omkostninger

19 De omkostninger, der er afholdt af den nederlandske og den spanske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

Afgørelse

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, som Nederlandenes Høje Raad har forelagt ved dom af 11. maj 1988, for ret:

1) De fællesskabsretlige regler og navnlig bestemmelserne i afsnit II og III i Raadets forordning (EOEF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, er ikke til hinder for, at en person, der efter at have været beskæftiget som arbejdstager på en medlemsstats område i kraft heraf oppebærer en alderdomspension, og som tager bopæl i en anden medlemsstat, hvor vedkommende ikke udoever nogen form for virksomhed, undergives lovgivningen i sidstnævnte stat. De anførte regler er imidlertid til hinder for, at der af vedkommende - fordi han har sin bopæl dér - opkræves bidrag til en lovpligtig forsikring til dækning af ydelser, som det påhviler en institution i en anden medlemsstat at udrede.

2) Dette gælder også, selv om vedkommende - i den i første spørgsmål omhandlede situation - før den periode, som bidragene vedrører, har udoevet erhvervsmaessig virksomhed, uanset om denne kun har været af underordnet betydning, enten som arbejdstager eller som selvstændig i den medlemsstat, på hvis område han har bopæl.